

Vester Aaby – Aastrup – Pejrup og Fjællebroen før og nu.

For ca. 10.000 år siden, var Danmark landfast med Irland, og Østersøen var en stor sø. Her i området levede der bl.a. Irske Kæmpehjorte *Megaloceros Giganteus*, en af de største hjortearter der har levet. Dette prægtige dyr havde et gevir med en spændvidde på op til 4 meter og en skulderhøjde på 2,1 meter, og de kunne veje op til 700 kg. Et gevir af en sådan hjort er blevet fundet ved Nakkebølle inddæmningen, hvor søen befinder sig i dag, geviret er dateret til at være 10.500 år gl.

De mange gravhøje og fund her i området vidner om tidlige aktiviteter og bosættelser.

Omkring år 370 e.Kr. blev der etableret en sejlspærring i Nakkebøllefjorden, bestående af tilspidsede egestammer der var banket ned i havbunden, så der må virkelig have været noget værdifuldt at forsvare her.

Omkring år 700 til 800 har der befundet sig en høvding/kriger her på egnen ved navn ASLAK. Der er fundet en runesten med hans navn, og man ved, at stenen på et tidspunkt har været anvendt som sokkelsten på en gård på Faurshøjvej ved V. Aaby. Gården brændte i 1985 og runestenen blev udlagt som kystsikring ved Faaborg. Den er p.t. udstillet på Øhavsmuseet i Faaborg.

Omkring år 1100 blev der på en holm ved Nakkebølle Fjord anlagt et fæstningsværk/voldstedet Herregårdsholmen, hvor Øhavsstien passerer forbi, og her ses de tydelige rester fra voldene.

Omtrent samtidig blev kirken i Vester Aaby bygget. Da munkene kom hertil sydfra i år 1172, hvor de oprettede Holme Kloster, ved Nørresø, benyttedes en skibsbro ved Fjællebroen til landgangen. Senere blev havnen anlagt og anvendt til udskibning af bl.a. parykpudder fra en fabrikation på herregården Rødkilde.

I det såkaldte morgengavebrev, der befinder sig på Nationalmuseet i Paris, nævnes borgen Wordburgh, den var en del af det sydfynske kystforsvar, og har givetvis ligget ved Fjællebroen. Prinsesse Eleonora af Portugal, fik borgen og den halve indtægt af det sydlige Fyn i morgengave år 1229, i anledning af brylluppet med Valdemar den Unge, han var søn af Kong Valdemar 2. Sejr.

I år 1691 byggedes og betaltes den første skole her i området af Frederik Trolle, han var godsejer på Brahetrolleborg.

I år 1863 blev der i nærheden af Hundstrup å, ved Strandvejen, etableret en maskinfabrik DAMAS, der fremstillede frørensningmaskiner. De havde egen teknisk skole. Ved jernbanens etablering mellem Faaborg og Svendborg i 1916, flyttedes fabrikken til Vester Aaby. Med udspring i DAMAS er der oprettet flere andre fabrikker, bl.a. JENNI komfurfabrik og V. Aaby Vibrator i Sørup. Skiold i Sæby har overtaget produktionen fra DAMAS og noget er flyttet til Polen. Nu ejes lokalerne af KJK Træemballage & Tømrermester ApS, og udnyttes til bl.a. "Fabrikken" krea-værksted med café, samt et vævefællesskab i den tidligere kantine.

I 1907 blev Nakkebølle Sanatorium bygget som tuberkulosehospital. En arbejdsplads for omkring 250 personer. I en periode over 75 år, blev 14.000 patienter behandlet mod tuberkulose på stedet. En kro, købmandsgård, toldsted, skibsværft, erhvervsfiskere to motorværksteder og motorfabrikken IDEAL lå også ved Fjællebrohavnen. Ideal er siden flyttet til Vester Aaby, til lokalerne fra en tidligere møbelfabrik drevet af fabrikant Bøje Thygesen.

Virksomheden er fusioneret til Aabo – Ideal A/S. Den er en af de førende producenter af overfladebehandlingsanlæg i Europa. En anden gren af Ideal er Bago-Line i Svendborg. De gl. Ideal-bygninger ved havnen i Fjællebroen bruges nu som Flimstudie.

H. C. Jensens Maskinfabrik på Pottemagervej etableredes i 1954, først med fabrikation af stålørstiger og sorteringsmaskiner til frugt, senere rustfri maskiner til fiskeindustrien. Derfra har en tidligere medarbejder etableret NH-Stål i V. Skerninge.

Der har her i området været enkelte bygmestre, der har opført boliger. Niels Simon Jensen var en af dem.

Mary og Niels Simon Jensen oprettede desuden Skovgaardfonden. Fonden skænkede i 1987 Vester Aaby en ny kirkeklokke.

To Ispindefabrikker har der også været i V. Aaby, en på Svendborgvej 409, og på Bøgebjergvej 39, v. Bodil og Poul Frederiksen. De beskæftigede mange, også i hjemmene med sorteringsarbejde. På Bøgebjergvej 34 havde N. H. Bøgner maskinfabrik. Den var underleverandør for SKAKO, Nordisk Karosseri, Büssing/MAN busser og DAMAS mfl. Sluttede med en fabrikation af skruevinger. En periode var der 5 pengeinstitutter repræsenteret her. For en eller to generationer siden var her et stort udvalg af butikker, værksteder og mindre fremstillingsvirksomheder, men udviklingen har betydet, at en stor del af disse ikke længere findes. Der sker dog stadig noget i det Gl. Mejeri, hvor der nu er Autocamperforretning. I det gl. forsamlingshus, Pejsegården, har der været Kro og danseinstitut, samt chokoladefabrik drevet af Henrik Konnerup, der havde fornøjelsen af et besøg af H.K.H Prins Henrik.

Den nuværende skole, Bøgebjergskolen, er bygget i 1960, senere udvidet med en børnehave og SFO, den har 0 til 6. klassetrin. Børnehaven blev oprindeligt etableret i Abildhuset på Præstegårdsvej i 1969, på foranledning af Conny Lassen. Krage Søspejderne blev genetableret på initiativ af Teglbjerg familien. Fritidscenteret blev bygget i 1975, efter en stor frivillig arbejdsindsats, Bøgebjerghallen blev bygget til i år 1988. Plejecenter Lysbjergparken, blev indviet i år 2001.

En aktiv idrætsforening, private dagplejere og en pensionist forening er også nogle af tilbuddene her. I Aastrup har der gennem tiden bl.a. været mejeri, tulipangartneri, forskellige handlende og andre virksomheder. Tilbage er der nu forsamlingshus, LN Maskiner, blomsterhaven Strandlyst v. Nab, Aastrup stof Mølle og glaskunstnere, Nab Strand og camping, Ø-turisme til Svelmø, Shelter v. Bittenhus/Øhavsakademiet og privat lystbådehavn og autocamperplads v. Fjællebrohavnen. I Pejrup var der førhen et stort udvalg af butikker, værksteder og mindre fremstillingsvirksomheder. Der er nu bl.a. forsamlingshus, veteranjernbane, Hostel California på Pejrup Station, tømrer-, tækkefirma, savværk, Forstbotanisk Center Øxenhaven. Aasesminde B og B m. fodterapi. Mange med stor hesteinteresse har også fundet vej til landsbyen. Der er i V. Aaby udlagt et boligområde til udvidelser ved Skadegårdsparken, og et industriområde ved Rolighedsvej.

Området er meget naturskønt, der findes 5 afmærkede lokale stier. Øhavsstien, Cykelrute N8 samt ridestier der kan benyttes.

Se mere fra området på: www.vaarkiv.dk www.boegebjerg-if.dk www.pejrup.dk www.aastruparkiv.dk www.24-7sydfyn.dk og på: www.Boegebjerg-lokalraad.dk

Hvor alle forslagene til *Oplevelser på Vester Aaby egnen* kan ses, ved klik på teksten på den sorte bjælke.

MSA- HF. 20.feb.2024

